

Bidrag
till
Torne Lappmarks och Ofotens Flora.

Af

K. P. HÄGERSTRÖM.

Sommaren 1880 hade jag tillfälle att i sällskap med Fil. D:r E. V. Ekstrand företaga en botanisk resa i Nordland och Torne lappmark. I följande meddelande af några iakttagelser under denna resa dels anföras för området nya arter och anmärkningsvärda former, dels nämnas nya fyndorter för sällsyntare redan för trakten i fråga uppgifna växter, dels angifvas närmare växtställenas beskaffenhet.

Under resan uppehöll jag mig på följande ställen.

1. *Lödingen* (3 och 4 Juli), beläget på sydöstra delen af Hindö, Lofoten.

Inom strand- och björkregionen stodo *Andromeda polifolia*, *Cornus suecica*, *Dryas*, *Geranium silvaticum*, *Myrtillus uliginosa*, *Ranunculus acris* och *repens*, *Potentilla Anserina*, *Trollius* och *Trientalis* i full blomning. *Myrtillus nigra* och *Salix glauca* voro nästan öfverblommade; *Arctostaphylos alpina* och *Empetrum* hade tämligen stora frukter.

2. *Fagernäs* (5—17 Juli), vid yttre delen af Bejsfjorden, en gren af Ofotenfjord och ungefär 11 mil från Lödingen.

De omkringliggande cirka 600 meter höga fjällen voro ännu till stor del betäckta af snö, och de bara sträckorna voro mycket växtfattiga. Inom björkregionen var,

isynnerhet längre in i fjorden på dess norra sida, en yppig vegetation. *Stellaria nemorum*, *Geranium silvaticum* och en synnerligt vacker, hög och storblommig *Myosotis silvatica* stodo i bästa blomning. Linnæa, som blott påträffades på ett ställe, började att blomma; *Trollius*, *Myrtillus uliginosa* och *nigra* voro nästan öfverblommade. *Milium* nådde här ofta en höjd af 2,3 meter. Strandregionen var mycket artrik.

3. *Bergvik* (11 Juli), beläget innerst i Bogen, en gren af Ofotenfjord.

Denna vilda och natursköna trakt har hittills varit nästan okänd för botanister. Vegetationen var rik både inom strand- och björkregionen. Fjällvegetation uppträder redan på en obetydlig höjd öfver hafvet vid de strax norr ut liggande små sjöarne. Här höjer sig kubformigt och till större delen inom fjällregionen ett af Ofotens högsta fjäll Niingen, enligt uppgift cirka 890 meter högt. Vid dess fot blommade som bäst en mycket storblommig *Prunus Padus*.

4. *Pahtajärvi* (19—22 Juli), en liten fjällsjö vid nordvestra ändan af Tornejärvi (= Torneträsk). I vester och söder är sjön omgifven af bergen *Pahtajärvivaara* och *Runtsikuopievaara*, hvilket senare åt öster utefter Tornejärvis sydvestra strand sänker sig till en ungefär 1 mil lång, mycket omväxlande högtrakt, hvilken här och der genombrytes af större och mindre bäckar och då i dällderna eger en rik vegetation bland låga vide- och björkbuskar, men för öfrigt upptages än af myrar, än af torra, öppna sträckor, bevuxna med *Rhododendrum*, *Carex rupestris* och parallela och andra fjällväxter, tills den plötsligt slutar vid en djup dalsänkning, hvarigenom den skiljes från fjället *Nuljalaki*.

5. *Apeskojoki och Nuljalaki* (23—29 Juli samt 5 Aug.) *Apeskojoki* nedflyter i Tornejärvi ungefär $\frac{3}{8}$ mil öster om *Nuljalaki*. Nära utloppet flyter den i en mycket djup fåra mellan höga skifferbranter, hvilka lemnade en värdefull skörd. *Nuljalaki* är det enda fjäll omkring

Tornejärvi, som eger utpräglad videregion. Fanerogamfloran är isynnerhet på fjällets norra sida och i den mycket kuperade floddalen den rikaste i trakten. *Phaca frigida*, *Melandrium silvestre*, *Taraxacum officinale*, *Gymnadenia conopsea* och *albida*, *Rubus arcticus* stodo i full blomning.

6. *Kattovuoma* (30 och 31 Juli), nybygge innerst vid Laimolahti, en omkring 2 mil lång vik från nordöstra delen af Tornejärvi. Trakten var mycket växtfattig och bestod af vidsträckta sankar myrar, så som namnet *Kattovuoma* (= "se en stor myr") antyder.

7. *Vaivanenlaksi* (1—8 Aug.), fjäll på norra sidan af Tornejärvi O. N. O. från Nuljalaki.

I den ungefär $\frac{3}{8}$ mil breda af floden Vakkijoki samt flere bäckar genomskurna björkregionen var den frodigaste vegetation, jag anträffade i lappmarken. Den täflade med björkregionen vid Bejsfjorden. Björkarne egde en betydlig höjd och tjocklek; äfven häggen, rönnen och *Salix caprea* voro ej obetydliga träd. *Geranium silvaticum*, *Cerfolium silvestre*, *Stellaria nemorum*, *Melandrium silvestre*, *Solidago*, *Cornus suecica*, *Trientalis*, *Myosotis silvatica*, *Taraxacum*, *Spiræa Ulmaria*, *Ribes rubrum*, *Sorbus Aucuparia* stodo i blom; *Melampyrum silvaticum* och *pratense*, *Linnaea*, *Alchemilla*, *Cirsium heterophyllum*, *Cerastium vulgatum*, *Geum rivale*, *Pyrola minor*, *Vicia sepium* voro nära i blom; mindre utvecklade voro *Chamaenerion*, *Rubus idæus*, *Angelica Archangelica*, *Saussurea*, *Gnaphalium norvegicum*, *Phaca frigida*, *Mulgedium alpinum*. Öfverblommade eller långt framskridna voro *Prunus Padus*, *Trollius*, *Viola biflora* m. fl.

Inom björkregionen höjer sig fjället med tvärstupande branter, i hvilka träffades bland annat *Fragaria vesca* i blom, ofvan hvilka den ytterst sterila fjällregionen genast vidtager, karakteriserad af *Luzula* och *Carex rigida*.

8. *Nagerijoki* (9—13 Aug.). Denna flod kommer från Nagerijärvi och nedflyter i sydöstra delen af Tornejärvi.

I sjelfva floddalen var en tämligen rik vegetation; men trakten deromkring var mycket växtfattig och isynnerhet det vester derom liggande fjället Nagerolka.

Den 11 Augusti gjorde jag en tur till det vid nedre ändan af Tornejärvi 1 mil från Nagerijoki belägna fjället Opisoive.

9. *Nagerijärvi* (14 Aug.). Trakten är vild, ödslig och mycket växtfattig. Sjön är kransad af låga björkar, och inom detta område finnas kullar och dälder, hvilka äro höljda af från omkringliggande fjäll nedförda stenblock.

Vid Nagerijärvis strand, i vestlig riktning vidtaga sterila lågslätter, hufvudsakligen bevuxna af *Empetrum* och *Rubus chamæmorus*, som här hade små nästan mogna, men i följd af det regniga och kyliga vädret ej normalt utbildade frukter. Några mindre bäckar, som genomskuro området, voro omgifna af låga vide- och björkbuskar samt något frodigare örtvegetation. Genom en mycket stark stigning leda dessa lågslätter till en högslätt mellan de af snö delvis betäckta fjällen Birgni och Lopahti. Vegetationen var på branterna ovanligt litet framskriden. *Trollius*, *Bartsia*, *Viola biflora*, *Saussurea*, *Archangelica* voro i knopp eller första blomning. Längre upp voro *Ranunculus nivalis*, *Arabis alpina*, *Salix lanata* i samma utvecklingsstadium. Högslätten utsträcker sig utefter fjället Barda i sydvestlig riktning ungefär 1 $\frac{1}{2}$ mil upp mot fjället Kolkok. Den består af små sjöar, djupa myrar, större och mindre sandkullar, täckta af kantiga stenblock samt mörka, all vegetation saknande fält. I de få bäcksänkningarna förekommo *Ranunculus nivalis*, *Alsine biflora*, *Sibbaldia*, *Hieracium alpinum* m. fl. samt vid en liten sjö *Carex* * *saxatilis* i mängd; men för öfrigt karakteriserades högslättens vegetation af *Hierochloa alpina*, lågväxt *Juncus trifidus* samt högst dvergartade *Betula nana*, *Empetrum*, *Salix herbacea* och *polaris*.

Närmare Rautosjärvi, på andra sidan fjället Kolkok, äro naturförhållandena helt annorlunda. Små vackra

fjällsjöar och bäckar, omgifna af låga videbuskar, växla med yppiga Carexfält af isynnerhet *C. rariflora* och *C.* saxatilis*. Här och der finnas sandkullar, bevuxna med *Carex rigida* och *festiva*, *Rhododendrum* och andra fjällväxter. I dælderna mellan dessa kullar stodo massor af lågväxt *Trollius* i sin bästa blomning.

Växtligheten tilltager utefter den åt söder rinnande floden Kolkas, som jämte Rautosjoki ger uppskof åt Rautosjärvi. *Pedicularis hirsuta* uppträder ovanligt högväxt och mycket förgrenad. En half mil från Rautosjärvi vidtaga manshöga björk- och videbuskar.

10. *Rautosjärvi* (15 och 16 Aug.) omgifves af höga sterila fjäll, hvilka mestadels stupa med branta nakna sidor ned i sjön. Vid sjöns öfversta eller vestra ända, der ett ungefär $\frac{1}{4}$ mil bredt lågland finnes, samt i de der utmynnande Kolkas och Rautosjoki floddalar förekomma låga björkar, videbuskar, 1 meter höga aspar samt små enbuskar. Örtvegetationen var här mycket frodig. *Alchemilla vulgaris* nådde en ovanlig storlek. *Stellaria nemorum*, *Trollius*, *Geranium silvaticum*, *Solidago* stodo i blom; *Archangelica* var föga utvecklad. Stranden var sank och egde sjelf liksom några små öar utanför henne en liflig grönska af den rika *Carex*vegetationen. Björken fortsätter uppåt i Rautosjokidalen ungefär $\frac{3}{4}$ mil. Videbuskarne gå något längre.

På fjällsidorna är vegetationen densamma som vid Tornejärvi, men hade i allmänhet ej hunnit fullt blomningsstadium.

11. "*MalMBERGET*" *Sjangel* (18 Aug.), nära gränsen mot Norge och ungefär $4\frac{1}{2}$ mil sydost från Fagernäs. På skyddade ställen i dalarne förekomma låga björk- och videbuskar samt någorlunda rik vegetation. *Polemonium* campanulatum* stod i blom. Det låga Sjangelifjället var ett af de stérilaste fjäll jag besökt. På mera skyddade ställen anträffades i blomning *Arabis alpina*, *Saxifraga rivularis*, *Erigeron uniflorus* v. *pulchella* samt i knopp *Achillea Millefolium*.

12. *Elvegaard* (20 Aug) i Skjomen, en vik af Ofotenfjord.

Rörande vegetationen i Torne lappmark i dess helhet har C. P. Læstadius i en akademisk afhandling med titel: "Bidrag till kännedomen om växtligheten i Torneå Lappmark, Upsala 1860", sammanfört så väl äldre botanisters publikationer som sina egna rön.

Den utförligaste redogörelse för fanerogamvegetationen kring Tornejärvi har R. F. Fristedt lemnat i "Bihang till den Botaniska årsberättelsen för år 1850, Stockholm 1853", en frukt af den undersökning, som han jämte F. J. Björnström derstädes gjorde år 1852.

I följande förteckningar har jag sammanfört dels de arter och former, hvilka jag under min resa anträffade inom Tornejärvi-området och i Torne lappmark, men ej finnas upptagna i nämnda arbeten, dels för Ofotens flora nya växter.

Nya för Tornejärvi-området.

<i>Arnica alpina.</i>	<i>Pinguicula vulgaris</i> var.
<i>Antennaria dioica</i> v. <i>corymbosa.</i>	<i>Ranunculus acris</i> var.
<i>A. dioica</i> var.	<i>Actæa spicata.</i>
<i>A. alpina</i> v. <i>corymbosa.</i>	<i>Erysimum hieraciifolium.</i>
<i>A. alpina</i> var.	<i>Draba incana.</i>
<i>Erigeron rigidus.</i>	<i>D. brachycarpa.</i>
<i>E. elongatus</i> × <i>rigidus.</i>	<i>Viola palustris</i> var.
<i>Solidago Virgaurea</i> var.	<i>V. palustris</i> * <i>epipsila.</i>
<i>Hieracium submurorum.</i>	<i>Melandrium silvestre</i> v. <i>lactea.</i>
<i>H. Schmidtii.</i>	<i>Cerastium vulgatum</i> * <i>alpestre.</i>
<i>H. silvaticum</i> ad <i>stenolep.</i>	<i>C. vulgatum</i> v. <i>viscida.</i>
<i>H. silvat.</i> ad. <i>pellucidum.</i>	<i>Chrysosplenium tetrandrum.</i>
<i>H. silvat.</i> v. <i>umbelliferum.</i>	<i>Epilobium palustre</i> v. <i>angusta.</i>
<i>H. silvat.</i> * <i>pellucid.</i> × <i>nigrescens.</i>	<i>Rubus saxatilis</i> var.
<i>H. silvat.</i> * <i>sagittatum.</i>	<i>R. castoreus.</i>
<i>H. hyperboreum</i> var. eller n. sp.	<i>Fragaria vesca.</i>
<i>Taraxacum officinale.</i>	<i>Dryas octopetala</i> var.
<i>Euphrasia offic.</i> v. <i>nemorosa.</i>	<i>Vicia sepium.</i>
<i>E. offic.</i> v. <i>alpina.</i>	<i>Salix herbacea</i> × <i>hastata.</i>
<i>E. offic.</i> v. <i>alpina</i> f.	<i>S. polaris</i> v. <i>herbaceoides.</i>

Gymnadenia conopsea var.	C. festiva.
G. albida.	C. * parallela v. androgyna.
Coeloglossum viride var.	Poa pratensis v. costata.
Platanthera obtusata.	P. caesia v. glauca.
Juncus arcticus.	Aira alpina v. montana.
Luzula glabrata.	Melica nutans.
L. arcuata.	Agrostis borealis v. minor.
L. hyperborea v. nana.	Polypodium vulgare.
Carex vesicaria.	Polystichum Filix mas.
C. capillaris var.	P. spinulosum * dilatatum.
C. vaginata v. polygama.	Woodsia glabella.
C. aquatilis v. epigeios.	Asplenium viride.
C. aquatilis var.	Botrychium Lunaria.
C. helvola.	

*
Nya för Torne lappmark.

Antennaria dioica var.	Melandrium silvestre v. lactea.
A. alpina v. corymbosa.	Rubus saxatilis var.
A. alpina var.	Fragaria vesca.
Erigeron rigidus.	Dryas octopetala var.
E. elongatus × rigidus.	Vicia sepium.
Solidago Virgaurea var.	Koenigia islandica.
Hieracium submurorum.	Salix herbacea × hastata.
H. Schmidtii.	S. polaris v. herbaceoides.
H. silvat. ad stenolep.	Gymnadenia conopsea var.
H. silvat. ad pellucidum.	G. albida.
H. silvat. v. umbelliferum.	Coeloglossum viride var.
H. silvat. * pellucid. × nigrescens.	Platanthera obtusata.
H. silv. * sagittatum	Luzula glabrata.
H. hyperboreum var. eller n. sp.	L. hyperborea v. nana.
Euphrasia offic. v. nemorosa.	Carex capillaris var.
E. offic. v. alpina.	C. vaginata v. polygama.
E. offic. v. alpina f.	C. helvola.
Pinguicula vulgaris v. bicolor.	C. * parallela v. androgyna.
P. vulgaris var.	Poa pratensis v. costata.
Ranunculus acris var.	P. caesia v. glauca.
Erysimum hieraciifolium.	Aira flexuosa v. montana.
Draba incana.	Polystichum Filix mas.
Viola palustris var.	P. spinulosum * dilatatum.
V. palustris * epipsila.	Botrychium Lunaria.

Ny för Ofoten.

Hieracium silvaticum v. umbelliferum.	C. vaginata v. polygama.
Euphrasia officinalis v. incana.	C. salina (formæ).
Viola mirabilis.	C. arcuata.
Orchis * cruenta.	C. canescens v. subloliacea.
Allium oleraceum.	C. macilentæ.
Eleocharis multicaulis.	C. incurva * Deinbolliana.
Carex irrigua v. virescens.	Hierochloa alpina.

Följande tabell anger sammansättningen af Torne lappmarks fanerogam- och kärnkryptogam-flora, sådan den för närvarande är känd.

	Arter.	Varieteter och former.		Arter.	Varieteter och former.
Angiospermæ	396	111			
Dicotyledoneæ	262	70			
Gamopetalæ	82	23			
Compositæ	38	16	Cruciferæ	17	4
Personatæ	16	4	Rosaceæ	17	2
Lentibulariaceæ	6	2	Saxifragaceæ	11	2
Rubiaceæ	4		Polygonaceæ	9	2
Asperifoliæ	4		Silenaceæ	6	1
Labiataæ	3		Oenotheraceæ	5	1
Gentianaceæ	3		Umbelliferæ	5	
Primulaceæ	3		Papilionaceæ	5	
Campanulaceæ	2		Betulaceæ	5	
Valerianaceæ	1		Droseraceæ	4	
Caprifoliaceæ	1		Violaceæ	3	3
Polemoniaceæ	1	1	Haloragideæ	3	1
			Nymphæaceæ	2	1
<i>Apetalæ et Choripetalæ</i>	180	47	Callitrichaceæ	2	1
			Crassulaceæ	2	
			Urticaceæ	2	
Salicineæ	19	17	Cornaceæ	1	
Ranunculaceæ	19	2	Papaveraceæ	1	
Ericaceæ	18	2	Geraniaceæ	1	
Alsinaceæ	17	8	Ribesiaceæ	1	

Pomaceæ	1		Gymnospermae	3	1
Drupaceæ	1		Abietineæ	2	
Empetraceæ	1		Cupressineæ	1	1
Portulacaceæ	1		Cryptogamae		
Chenopodiaceæ	1		vasculares	33	9
Monocotyledoneæ	134	41	Filicinæ	19	6
Cyperaceæ	49	19	Polypodiaceæ	15	6
Gramineæ	45	15	Ophioglossaceæ	4	
Juncaceæ	14	5	Equisetinæ	7	2
Orchideæ	10	2	Equisetaceæ	7	2
Potamogetoneæ	7		Lycopodinæ	7	1
Alismaceæ	3		Lycopodiaceæ	5	1
Liliaceæ	2		Selaginellaceæ	1	
Typhaceæ	2		Iscetaceæ	1	
Nartheciaceæ	1				
Lemnaceæ	1				

Achillea Millefolium L. Sjangeli, mycket sparsamt. Kattovuoma, på gräsvallar, der den uppträdde under tvänne former, som höllo sig konstanta och väl skilda, ehuru de växte blandade om hvarandra:

1) störväxt, omkring 30 ctm. hög, blomställningsaxlarne korta och nästan lika långa, blommorna stora, rent hvita;

2) ej öfver 20 ctm. hög, de nedre blomställningsaxlarne utdragna, blommorna lifligt röda.

Arnica alpina Olin. Apeskojoki, i skifferbranter inom björkregionen, ungefär $\frac{1}{8}$ mil från flodens utlopp. Var högväxt och bredbladig; sällsynt. Vakkijoki, ungefär $\frac{3}{8}$ mil från utloppet, i sänkningen mellan fjällen Vaivanenlaki och Vakkituturi, likaledes i skifferbranter inom björkregionen; mycket ymnig och betydligt varierande. De viktigaste formerna äro:

1) lågväxt och smalbladig, öfverensstämmande med beskrifningen i Wahlenb:s Flora Svecica: "Planta tota vix digito altior. — Folia omnia tantum tres lineas lata, tenuia". Stjälken bar eller med ett bladpar nära basen;

en enda stor blomkorg. Förekom öfverst på de af ett grundt och torrt jordlager betäckta skifferbranterna.

2) högväxt ända till 27 ctm., rotbladen 12 ctm. långa och 25 m.m. breda, de största stjelkbladen 5-nerviga, 7 ctm. långa och 31 m. m. breda, de största nyskottbladen 7-nerviga, 8 ctm. långa och 37 m. m. breda -- några individer hade rot- och nyskottbladen från en bredare spets afsmalnande mot basen och stjälkbladen ungefär äggrunda.

3) med 2 par stjälkblad utom rotbladen; på samma gång motsatta och skiftevisa blad; ett fåtal individer med skiftevisa blad ända upp till blomkorgen.

Dessa uppträdde i sprickor och på afsatser i de nästan otillgängliga höga branterna ända ned till flodbädden.

Ett litet stycke längre upp utefter floden väcktes min uppmärksamhet redan på afstånd af ett rätt stort, af nämnda växt gult fält. Här på den lerblandade, sandiga strandslutningen frodades de yppigaste exemplaren, några med ända till 3-blommiga stjälkar. Vid Apeskojoki var den i allmänhet öfverblommad; vid Vakkijoki stod den i bästa blomning. På båda ställena förekom den i björkreg. och ej enligt Wahlenberg "in campo alpino sicco".

Antennaria dioica Gärt. v. *corymbosa* Hn. Nuljalaki, i björkreg. vid en bibäck till Apeskojoki.

A. dioica Gärt. var. *Opisoive*, på den sterila fjällplatån. En vacker, tätt tufvad fjällform; blad läderartade, så väl under som ofvan silfverhvita, stjälk flockigt ullig, 18—20 ctm. hög.

A. alpina R. Br. ♀ var. På samma ställe som *Ant. dioica* v. *corymbosa*. Högväxt, med på båda sidor tätt ulliga blad.

A. alpina R. Br. ♀ f. *corymbosa*. Bland föregående.

Erigeron elongatus Led. Vaivanenlaki, i de nedersta branterna inom björkreg. Störväxta, öfver 40 ctm. höga individer, utdragna, jämte skaften 15—18 ctm. långa, mer eller mindre glest tandade rotblad, hela växten glatt eller h. o. d. spridt hårig. En del individer med alla blom-

morna hvita eller något gulaktiga och med ljust gulgröna holkfjäll. I skifferbranter vid Apeskojoki bland *E. uniflorus* funnos låga former, 10—22 ctm. höga, af hvilka en del individer öfverensstämma med

E. rigidus Fr., en del bilda öfvergångar från denna till *E. elongatus*. De förra utmärka sig bland annat derigenom, att stjälkarne, isynnerhet nederst, och bladkanterna äro tätt täckta af utstående, styfva, hvita hår, hvaraf växten får ett stråfhårigt utseende, de senare ha h. o. d. spridda, men korta hår och ett öfverhufvud taget glatt utseende och habitus af *E. elongatus*. De öfverensstämma deruti, att rotbladen äro korta, någon gång oskaftade, bladens sidor stundom försedda med korta tilltryckta hår, korgskaften enkla, nästan lika långa, blomkorgen i stjälkens spets störst.

På en utredning af deras förhållande till andra *Eri-geron*-former kan jag ej ingå, emedan jag blott här och i ett fåtal anträffade dessa varieteter.

E. uniflorus L. β *pulchellus* (DC.). På toppen af Sjangelifjället; sparsam. Blommorna mörkröda, stötande i violett, hvilken senare färg de isynnerhet i torkadt tillstånd antaga; holkfjällen och stjälken, isynnerhet uppåt och under blomkorgen, tätt beklädda af längre eller kortare hår, hvilka vid basen äro kortcelliga, vid tvärvägarne mörkt violetta.

Solidago Virgaurea L. var. Vaivanenlaki, i nedre fjällreg. Stjälk enkel, omkring 16 ctm. hög, korgaxlar från bladveckan, korta, uppbärande 1—2 blomkorgar, rotblad qvarsittande, oftast tydligt naggade, skottblad af samma form som rotbladen. I björkreg. nedanför fjället ungefär samma form, men mer storväxt.

Tussilago Farfara L. Nuljalaki, i fjällreg. — är förut anträffad derstädes. Den stod den 5 Aug. i bästa blom och hade samtidigt fullt utvecklade blad. Blommor gulröda, blad stötande i violett och rödt.

Hieracium alpinum L. *) Öfverallt allmän och i mångfaldiga former.

H. nigrescens Willd. Pahtajärvi- och Runtsikuopievaara, Apesko- och Vakkijoki, Vaivanenlaki etc. inom björkreg. och nedre fjällreg. och under flere former.

H. submurorum Lindeb. Vakkijoki bland föregående.

H. Schmidtii Tausch. Pahtajärvivaara, på öfre delen af berget; sparsam; vid Bejsfjorden och Bergvik, i björkreg.; ymnig.

H. Schmidtii Tausch. f. Bergvik, bland hufvudformen.

"*H. silvaticum* (L.) f. mycket närsläktad med *H. * stenolepis* Lbg och kanske dess fjällform". Pahtajärvi- och Runtsikuopievaara, inom björk- och nedre fjällreg.; Vakkijoki, i skifferbranter inom björkreg. bland *H. alpinum* och *nigrescens*.

"*H. silvaticum* f. f. stående nära *pellucidum*". 3 former: 1) På samma ställen som föregående; "ytterst närsläktad till följande". 2) Vakkijoki, i skifferbranter inom björkreg.; "hör sannolikt, ehuru den har mer *cæsium* tillsammans med" 3) Apeskojoki och Pahtajärvivaara, inom björkreg. De två sista hafva "mer *silvaticum* — habitus".

"*H. silvat.* nära * *pellucidum* och som det tyckes nästan identisk med *v. umbelliferum*". Pahtajärvi- och Runtsikuopievara, Bejsfjorden, på öppna ställen inom björkreg.

På sistnämnda ställe och bland föregående växte en "medelform mellan

H. silvaticum * *pellucidum* och *H. nigrescens*".

"*H. silvaticum* subsp. 12, ytterst närsläktad med *denua* och kanske hörande till Lindeb:s * *sagittatum*". Apesko-

*) De hemförda *Hieracia* äro benäget granskade och bestämda af Dr: S. Almqvist, och har han dervid följt samma norm, som i sina "Studier öfver släktet *Hieracium*" Stockholm 1881. Citaten äro tagna från de af Almqvist skrifna etiketterna. Representanterna för släktet voro vid min vistelse i Ofoten föga utvecklade, så att ej synnerligen många fullt bestämbara kunde insamlas. Inom Torne lappmark var det med undantag af *Hieracium alpinum* torftigt representeradt.

joki, inom björkreg, på höga sandiga strandbäddar vid en bibäck till denna flod.

"*H. vulgatum (casium)* coll. Två alldeles skilda f. f.: 1) vid Apeskojoki, inom björkreg.; 2) vid Bejsfjorden, äfven inom björkreg.

"*H. hyperboreum* Fr. var. eller n. sp.?" En högst intressant mycket afvikande form (nästan glatt, ej glaucescent). Se vidare Almq:s "Studier öfver Släktet Hieracium" p. X. Vaivanenlaki, strax ofvan björkreg., på ett torrt och tämligen sterilt, mindre område. Blott en 50 individer funnos, alla ytterst lika hvarandra; h. o. d. en och annan *H. alpinum* inblandad. Söktes förgäfves på andra likartade ställen.

Taraxacum officinale (Web). Vaivanenlaki och vid en bibäck till Apeskojoki, björkreg. Högväxt och kraftig, stjälk 40—45 ctm. hög, blad 15—20 ctm. långa, uppstående.

T. offic. v. alpina Koch. Nedanför Nuljalaki; allmän.

Campanula rotundifolia L. Vakki- och Apeskojoki; björkreg.

C. uniflora L. Apeskojoki, i skifferbranter inom björkreg. Storväxt; några individer ända till 22 ctm. höga samt 2-blommiga.

Myosotis silvatica Hoffm. Allmän inom björkreg. På Nuljalaki, inom fjällreg., lågväxt, 10—15 ctm. hög och mycket hårig.

Polemonium caeruleum L. * *campanulatum* Th. Fr. Apeskojokidalen i närheten af Sjangeli, bland videbuskar.

Gentiana tenella Rottb. Apeskojoki, på skifferhällar inom björkreg.

Euphrasia officinalis L. β *nemorosa* Pers. Apeskojoki, inom björkreg., på gräsmattor. 7—8 ctm. hög, förgrenad vid roten, bladen nästan lika breda som långa, djupt sågade med spetsiga tänder, de vegetativa delarne brungröna.

E. officinalis ϵ *alpina* Rehb. Fl. Germ. Vid en bibäck till Apeskojoki, inom björkreg., på sand och lerslam;

spridd. Mycket spenslig, helt och hållet enkel, 2—7 ctm. hög, bladen små, rundade, mestadels motsatta.

En mycket reducerad form af föregående växte på en slambädd i förutnämnda bäck ibland från fjället Nuljalaki nedförda, här frodiga, fjällväxter. Förekom i tätt gytrade grupper, stjälk fin, 1 sällan 2 ctm. hög, vanligast 2 par, rundade 1 m. m. breda och något längre, rundnaggade stjälkblad; stjälken uppbar i toppen vanligast en rätt stor blomma, hvars öfverläpp var gul, underläppen gredelinstrimmig. Växtens vegetativa delar brungröna.

E. officinalis γ *incana* A. Blytt, Norges Fl. Skjomen, vid Elvegaardarne, på den sandiga hafsstranden. Förut blott observerad vid Kristiania.

Pedicularis hirsuta L. Tvänne former: 1) på Nuljalakis fjällplåtå; 4—6 ctm. hög, blommor intensivt röda. 2) Vaivanenlaki och Nuljalaki, i nedre fjällreg. och öfre videreg.; ej sällsynt samt i närheten af Rautosjärvi på en fjällslätt. Storväxt och ofta förgrenad, 15—28 ctm. hög, blommor mera ljusst röda.

Pinguicula vulgaris L. γ *bicolor* Nordst. Rautosjärvi-trakten, inom videreg. Blott 1 individ.

P. vulgaris L. var. På toppen af Runtsikuopievaara; sparsam. 3—4 ctm. hög, blommor gredelina, små; sporen starkt krumböjd bakåt.

Ranunculus acris L. var. Nuljalaki, i öfre videreg. Stjälk krökt, uppstigande, slankig, 10—13 ctm. hög, nedtill glatt, uppåt mer och mer tilltryckt hårig, 2—1 blomstrig; bladen helt och hållet glatta, rotbladen många, ända till 6, långskaftade. Habitus af *R. repens*.

R. acris L. v. *pumila*. Nuljalaki, inom fjällreg.; sparsam bland *R. nivalis*.

Stjälk 2—5 ctm. hög, styft upprätt, tämligen tjock, uppåt mer och mer hårig, 1—2 blomstrig; bladen tjocka och köttiga, på öfre sidan helt och hållet glatta, på den undre glatta eller spridt håriga; rotbladen rundade,

grundt trefflikade, småflikarne rundadt trubbiga eller med obetydlig spets; stjälkbladet af 2—3 helbräddade, lancettlika flikar; blommorna knapt 8 m. m. i genomskärning.

Thalictrum alpinum L. Niingen, på en fjällslätt. Blommans delar ljusgula.

Actæa spicata L. Vaivanenlaki, inom björkreg. sparsam.

Erysimum hieracifolium L. Vakkijoki, inom björkreg. samt på stranden af Tornejärvi midt för Vaivanenlaki; sparsam.

Draba incana L. *a vulgaris* * *legitima* Lindbl. Nuljalaki, i öfre videreg.; sällsynt. Vakkijoki, inom björkreg. 10—15 ctm. hög, med 3—5 (—7) spridda stjälkblad.

— — — — — * * *hebecarpa* Lindbl. På en högslätt i närheten af Sjangeli. På båda ställena lågväxt och sparsam. Enligt Hartman skulle nordgränsen för *Dr. incana* i Sverige gå genom Hernösand och Härjedalen. De ställen, på hvilka jag träffade den inom Torne lappmark, ligga emellertid nära 6 breddgrader nordligare och voro af mycket skild natur: på Nuljalaki i öfversta delen af videreg. bland former af *D. hirta*, vid Vakkijoki äfven bland *D. hirta*, men i björkreg. samt vid Rautosjärvi, på en mycket steril fjällslätt. — Här af kan man nästan sluta, att den förekommer äfven i de andra lappmarkerna och öfriga delarna af nordliga Sverige, men hittills blifvit förbisedd, ja möjligen, vid ett flyktigare påseende, förväxlad med *D. hirta*, hvars utseende den här något litet antager.

D. hirta L. *b) elatior* A. Blytt, Norges Fl. *a leiocarpa* Lindbl. Nuljalaki, Vakkijoki, Vaivanenlaki etc. Den var den allmännaste af *Drabæ*. På förstnämnda lokalen hade den tjocka köttiga blad och stora gulhvita blommor; på de båda sistnämnda ställena var den redan i frukt.

D. hirta L. *β laxa* Lindbl. Bot. Not. 1841. Nuljalaki, i öfre videreg. Den var till alla delar spenslig, rosett- och de 1—2 stjälkbladen vanligen helbräddade, blommorna hvita.

D. scandinavica Lindbl. Bot. Not. 1839. Nuljalaki, i öfre videreg. 6—8 ctm. hög, stjälk bar eller enbladig, jämte bladen — i synnerhet i kanterna — med långa tätt sittande enkla hår jämte stjärnhår.

Är utan tvifvel en öfvergång till *D. Wahlenbergii* Hn., som fanns i närheten.

D. Wahlenbergii Hn. Nuljalaki i fjällreg. Tvänne former: den ena till alla delar spenslig, blad utdragna, blommor hvita; den andra med styft upprät stjälk, blad tjockare, i tätare rosetter, blommor något gulaktiga.

D. brachycarpa J. E. Zett. Bot. Not. 1854. Nuljalaki, i närheten af föregående och följande. Blott några individer.

D. nivalis Liljeb. Nuljalaki; ett fåtal individer. På Vaivanenlaki, der den fans af Fristedt, söktes den för-gäfvos.

Viola suecica Fr. uppträdde på flera ställen och under olika former: 1) i en fjällmyr s. v. om Tornejärvi med ljusare blommor och med en del blad, som till formen något liknade dem hos *V. canina*; på undre sidan dels alldeles glatta, dels spridt håriga; 2) nedanför Opi-soive, på en sandig, men gräsbevuxen, vattensköljd strand-remsa; med lifligt blå blommor och mestadels tillspetsade, på undre sidan håriga blad. I björkreg. vid Nagerijoki ungefär samma form. De nämnda formerna hade fasta och tjocka, ej rent gröna blad, skärm ofvan blomskaftets midt. 3) Vaivanenlaki, i björkreg.; högväxt och spenslig, blad-skaften omkring 12 ctm., blomskaften omkring 15 ctm. långa, blommor stora; blad lifligt gröna, tunna, njurlika, mer eller mindre tillspetsade; stora, ända till 47 m. m. långa och 64 m. m. breda, skärm ofvan blomskaftets midt. Är säkerligen *V. palustris* * *epipsila* Ledeb. 4) Vaiva-nenlaki, inom fjällreg. nedanför ett större snöfält, bland blommande *Sibbaldia* och *Gnaphalium supinum*. Jag är oviss, om den är en *V. suecica* eller *V. palustris*. Blom-skaften ej öfver 5 ctm., blommor stora, lifligt blå; blad

rundade, mer eller mindre tillspetsade, tunna, lifligt gröna, mestadels glatta, stundom på undre sidan glest håriga; skärm under, vid eller någon gång ofvan blomskaftens midt.

V. mirabilis L. Bejsfjorden, inom björkreg. på ett mycket skuggrikt ställe på nedre fjällslutningen. Utom dess ovanliga yppighet — blad ända till 10 ctm. breda — må isynnerhet framhållas, att fullt utbildade frukter förekommo så väl efter blommor från rotstocken, som från de öfverjordiska bladaxlarne samt äfven på samma individ från bladveckan *); kleistogama blommor både på längre skaft från de nedersta bladveckan och på kortare från de öfre. Några rester från förvissnade sterila vårblommor kunde ej anträffas. Männe dylika ej här utvecklas?

Melandrium silvestre Roehl v. *lactea* C. Hn. Nuljalaki, inom björkreg. bland hufvudformen; sparsam.

Wahlbergella apetala Fr. Nuljalaki, på en öppen myr nedanför fjället bland *Carex ustulata*, *fuliginosa* och * *saxatilis*, *Taraxacum offic. v. alpina* m. fl.; ej sällsynt och i yppiga exemplar, såsom med ända till 15 blombärande stjälkar från samma rotstock; inom björkreg. sällsynt; inom videreg. tämligen allmän, men blef sällsyntare uppåt inom fjällreg.; Vaivanenlaki, inom björk- och fjällreg. tämlig. sällsynt; vid Nagerijoki, i björkreg. högväxt; tämligen sällsynt; i Rautosjärvitrakten inom vide- och björkreg.; sparsam.

W. affinis Fr. Nuljalaki — förut angifven — på fjällets norra sida, i höga skifferbranter, som höja sig ur öfre videreg. upp i fjällreg.; ymnig men på ett litet område. Var frodigast på nyss förvittradt underlag. Varierade från 4 ctm. hög, enkel och enblommig, till 20 ctm. hög, vid roten och längre upp förgrenad och med öfver

*) Dylika variationer hos *V. mirabilis* har jag äfven sett på exemplar från Östergötland och Jämtland.

20 blommor. Den har ännu kraftigare rotsystem än föregående.

Cerastium vulgatum L. v. *viscida* Hn. Vid en bibäck till Apeskojoki, i björkreg.

C. vulgat. * *alpestre* (Lindbl.). Bland föregående.

Saxifraga stellaris L. β *comosa* Retz. Vaivanenlaki, i björkreg., 22 ctm. hög och mycket förgrenad.

S. oppositifolia L. På fjällen kring Tornejärvi.

S. cernua L. β *racemosa* Hn. Apeskojoki, i björkreg.

Chrysosplenium tetrandrum Th. Fr. i Bot. Not. 1858. Kattovuoma, på sjöstranden (E. V. Ekstrand).

Sedum annuum L. Vaivanenlaki, i de nedre branterna inom björkreg.; här och der.

Epilobium palustre L. v. *angusta* Hn. Kattovuoma.

Rubus idæus L. Vaivanenlaki, i björkreg. bland följande; sparsam.

R. saxatilis L. var. (*f. ad castoreum?*) Vaivanenlaki, i björkreg., dels på torra, dels på sidländta ställen utefter bäckar; rätt talrik. Stjälk 30—35 ctm. hög (stjälkar från förra året ända till 45 ctm.) jämte bladskaft och de uppstigande grenskotten (dessa saknades dock ofta) håriga samt med mer eller mindre tättsittande, tämligen långa, borstlika taggar; småbladen än långt utdraget spetsiga, än åt spetsen mer rundade, åt basen afsmalnande, uddbladet långt skaftadt; blommorna än ensamma på 15—20 m. m. långa, enkla skaft, än 2—3 tillsamman på längre eller kortare enskilda skaft från det 5—6 ctm. långa gemensamma skaftet. Kronbladen lika långa eller något längre än foderflikarne, obetydligt rödaktiga.

R. castoreus Læst. På torra ställen bland föregående; sparsam. Var nästan oväpnad; de rödaktiga kronbladen något längre än foderflikarne.

Fragaria vesca L. Vaivanenlaki, i de nedre branterna inom björkreg.; tämligen sällsynt.

Geum hybridum Wulf. Niingen och vid Bejsfjorden, björkreg.

Dryas octopetala L. var. Runtsikuopievaara, öfverst på toppen. Mycket tätt tufvad, bladen högst 3 m. m. breda, kortskaftade; blommorna nästan oskaftade.

Vicia sepium L. Vaivanenlaki, björkreg.; tämligen sällsynt. Se Hns fl. ed. 11: Skellefteå nordligaste växtstället i Sverige.

Lotus corniculata L. v. *crassifolia* Fr. Fagernäs, på hafsstranden. Blommorna brandgula.

Rhododendrum lapponicum Wg. Här och der på fjäll och fjällmyror kring Tornejärvi; talrikast på och omkring Nuljalaki, der den öfverst på fjället ännu sågs blommande den 5 aug. Nageri- och Kautosjärvi samt på sandkullar i närheten af Sjängeli.

Koenigia islandica L. I Apeskojoki-dalen mellan Tornejärvi och Sjängeli (E. V. Ekstrand).

Salix herbacea + *hastata*. Vaivanenlaki, i nedre fjällreg. bland *S. herbacea*. Upprätt, 10—20 ctm. hög.

S. arbuscula L. På flere ställen s. v. om Tornejärvi. Varierade med smalare och bredare blad.

S. polaris Wg. Förekom ej sällsynt öfverst på fjällen och på fjällslätter.

S. polaris Wg. β *herbaceoides* Ands. Nuljalaki, bland hufvudformen.

Orchis * *cruenta* O. F. Müll. Bergvik, inom björkregionen här och der. Utmärkt vacker.

Gymnadenia conopsea R. Br. var. Nuljalaki, på ett öppet myrland nedanför fjället. Var till alla delar spenslig, 10—18 ctm. hög, de bredaste bladen ej öfver 3 m. m. breda; blommorna mestadels röda, men äfven hvita; här och der bland följande.

G. albida L. C. Rich. Bland föregående rätt allmän; på sjelfva fjället, i vide- och fjällreg., spridd, samt i en fjällmyr s. v. om Tornejärvi. Ej iakttagen af mina föregångare. Männe periodiskt uppträdande?

Coeloglossum viride Hn. var. S. v. om Tornejärvi, i en fjällmyr. Blommor rödbruna.

Platanthera obtusata Lindl. Nuljalaki, i nedre fjällreg. på norra sidan bland *Gymnadenia albida*, *Chamorchis alpina*, *Pedicularis hirsuta* m. fl. Oaktadt ifrigt ettersökande kunde ej flere än tvänne individer anträffas. De voro respektive 7 och 8 ctm. höga; bladskifvorna 28 och 33 m. m. långa, 13 och 15 m. m. breda; ofvan midten af stjälken sutto 10 och 14 m. m. långa och 2 m. m. breda något spetsade blad; axen 17 m. m. långa, 5-blommiga.

Chamorchis alpina Rich. Nuljalaki, inom björk- och videreg. samt på *Rhododendrum*-tufvor nedanför fjället.

Corallorrhiza innata R. Br. S. v. om Tornejärvi, i en fjällmyr. Blommor små, brunaktiga.

Allium oleraceum L. Bergvik, i björkreg.; sparsam.

Paris quadrifolia L. Vaivanenlaki, i björkreg.; här och der.

Juncus arcticus Willd. Apeskojoki, i björkreg.

Luzula glabrata Koch. Vaivanen- och Nuljalaki, i nedre fjällreg. Strå styfva och raka (ända till 25 ctm. höga), ända upp besatta af breda (de nedersta 6 m. m.) blad. Ifrån att vara alldeles glatt och med öfriga goda karakterer öfvergick den isynnerhet högre upp i fjällreg. allt mer och mer till *L. Wahlenbergii*. Då inga karakterer syntes vara konstanta, bör den rätteligen anses som en varietet af *L. Wahlenbergii*; från *L. parviflora*, som här steg upp i fjällreg., var den lätt att skilja. I sin mest typiska form liknar den Reich:s fig. 859.

L. campestris DC. *δ sudetica* (Willd.). På samma ställe som föregående.

L. campestris v. *subspicata* Læst. i Bot. Not. 1858. Nuljalaki, i öfre videreg. bland *L. spicata*, till habitus mycket lik smärre, med upprätta ax försedda former af denna.

L. arcuata (Wg.). Opisoive; Nuljalaki; Vaivanenlaki, i fjällreg. bland *L. hyperborea* och *Wahlenbergii* samt former af *C. rigida*. Fristedt anmärker, att den rätta *L. arcuata* ingenstädes anträffades omkring Tornejärvi, utan

att den här förekommande "fullkomligt öfverensstämmer med *L. hyperborea* Br. i afseende på blomställningens beskaffenhet, men har bladen mer eller mindre rännformiga mot basen beströdda med glesa hår. Skärm är än helt och hållet bladartadt, än hinnaktigt, slutande med ett bladämne; men stundom helt och hållet hinnaktigt, då tillika de fåtaliga (1—3) blomhufvudernas skaft äro något tillbakaböjda". På det ofvannämnda Vaivanenlaki isynnerhet förekom en mycket rik serie från *L. hyperborea* till *L. arcuata*. Denna senare hade mestadels utåtböjda, hoprullade och smala blad med spridda hår i kanterna samt ett fåtal hår i slidöppningarne (öfverensstämmande med Reich. fig. 840 för *L. arcuata*).

L. hyperborea Rob. Brown (i Blytts Norg. fl.), Reich. fig. 841 och 842; *L. confusa* Lindeb. i Bot. Not. 1855. *)

Allmän kring Tornejärvi. Den öfverensstämmer till det hufvudsakligaste med ofvan anförda beskrifning af Fristedt. Stråbladen voro nästan utan undantag breda, platta och långa; de sterila skottens blad smalare och vanligast rännformiga, axen på dels upprätta, dels utåt böjda, längre eller kortare skaft. Midtaxet sessilt.

*) Då Hartman uti Skandinaviens flora ställer *Luzula hyperborea* R. Br. som synonym med *L. campestris* β *nivalis* Læst. i Vet. Akad. handl. 1822, *L. nivalis* Spreng. syst. veg., *L. arctica* Bl. Norg. fl., vill jag, dels för att ännu tydligare åskådliggöra, hvilken *Luzula*, jag åsyftat, dels för att påpeka, att Hartman uppställt oriktiga synonymer och som följd häraf äfven oriktig beskrifning för *L. hyperborea*, hänvisa till: Bot. Not. 1853 n:o 3 p. 55 (*Luzularum* Scandinav. consp. autor P. J. Beurling); 1858 n:o 9 p. 144 (*L. L. Læstadius*); 1863 n:o 2 p. 26; 1873 n:o 2 p. 40 (Th. M. Fries. samt Bl. Norg. fl. p. 298 och 299 (*L. hyperborea* och *L. arctica* med syn. och hänvisningar).

Jag har ansett mig böra anföra detta, på det att man icke må tro, att den i trakten af Tornejärvi förekommande *L. hyperborea* skulle vara identisk med den under detta namn i Hartmans fl. beskrifna, på Jägnafo och Dovre växande *L. arctica* Bl.

Den mest typiska *L. hyperborea* förekom i nedre fjällreg. på Nuljalaki. Strået omkring 15 ctm. långt; styft upprätt, ända upp med breda, platta blad, med spridda hår i kanterna och tydlig hårtofs i slidöppningarne; axen mycket rikblommiga, tätt sammangyttrade till ett mestadels rundadt hufvud, hvitludna af de fint rispade eller hårfransade hinnaktiga skärmfjällen. Ehuru högst olik den allmännast förekommande *L. hyperborea*, är den dock tydligen blott en lokalform.

L. hyperborea R. Br. v. *nana* (mihi). På Nuljalakis fjällplatå ej sällsynt; på Vaivanenlaki i öfre fjällreg.; sparsam. På förra stället mycket tätt tufvad och bildade rätt ofta mattor, som hade ett förtorkadt, brunt utseende; de nedtill och i slidöppningarne något håriga bladen smala, hoprullade, styft upprätta eller utåtböjda, längre eller kortare än det 1—3 någon gång 5 ctm. höga strået, hvilket uppbar ett 2—3 någon gång 4-blommigt rundadt ax, stödt af ett hinnaktigt eller något bladlikt skärm. På senare stället var den ej så tätt tufvad samt 4—9 ctm. hög. Frukten var förstörd af svamp.

Eleocharis multicaulis L. E. Sm. Fagernäs, inom strandreg. bland *Eriophorum Scheuchzeri*; ej sällsynt. Den är enligt Blytt "m. sj. och kun fundet paa Jæderen ved Sele ved Bredden af Selevand".

Carex vesicaria L. Nagerijoki; tämligen ymnig vid en liten göl i ett sphagnum-kärr.

C. capillaris L. var. *S. v.* om Tornejärvi, på en högt belägen fjällslätt, bland *C. rupestris* och parallela. Blad styfva, upprätta eller utspärrade, 2—3 ctm. långa, de obetydligt utvecklade axen på strå kortare än bladen; tätt tufvad och med kraftigt rotsystem. En mycket reducerad lokalform, som här syntes ej kunna nå större utveckling.

C. ustulata Wg. På flera ställen, men isynnerhet ymnig på ett öppet myrland nedanför Nuljalaki. Varierade här med 2 ♂ ax. toppaxet af ♂ och ♀ blommor, ja — till största delen — af blott ♀ blommor; än voro ax-

fjällen försedda med en ljusare hinnkant, än fruktgömmena i kanten ljusgröna. En del individer egde rotstock.

C. fuliginosa Schkuhr. Ej så sällsynt bland föregående. ♂ blommor vid basen icke blott af toppaxet utan äfven af de andra axen; ♂ blommornas antal vid ♀ axens bas tilltog från det nedre axet uppåt.

C. irrigua (Wg.) *v. virescens* (mihi). Lödingen, ett stycke från hafsstranden bland sphagna och typisk *C. irrigua*. Tvänne större tufvor anträffades. Rotsystemet mycket kombineradt; bladen rent gröna, breda, något skärlikt böjda, längre än de 10—18 ctm. höga stråna — strå från förlidet år ända till 30 ctm. —; ♀ axen i allmänhet stora, ända till 25-blommiga, axfjällen mycket blekt ljusbruna med tydlig till spetsen gående ljusgrön medelnerv. Den visade ej några öfvergångar till den omkring växande hufvudarten samt syntes ej vara en blott tillfällig lokalform. Redan på afstånd ådrog den sig uppmärksamhet genom sin rent ljusgröna färg, sin tufviga och robusta växt.

C. rariflora (Wg.). På flera ställen i fjällmyrar och i stor mängd, till exempel n. v. från Rautosjärvi; mellan Rautosjärvi och Sjangeli samt på flere ställen utefter Apeskojoki. Den karakteriserade så väl större fält som mindre fläckar.

C. pedata Wg. På den af Fristedt angifna lokalen, på sjelfva toppen af fjället Opisoive, men nu ej "ganska ymnig"; i de öfversta, nästan otillgängliga branterna bland en storväxt *C. rupestris* en mycket stor form ända till 17 ctm. hög.

C. vaginata Tausch *v. polygama* Ands. Fagernäs, i björkreg.; här och der bland hufvudformen; s. v. om Tornejärvi, på en fjällslätt; Vaivanenlaki, i nedre fjällreg.; på de sista ställena blott några individer. Den var knapt hälften så hög som hufvudformen eller 10—15 ctm. Hon-individens strå bladlöst, ♂ individens med ett kort blad nedpå samt upptill med skärm och slida liksom hufvud-

formen. Både ♂ och ♀ axen något rundade. Blytt anmärker i norska floran: "Den af Andersson opstillede var * polygama har jeg icke fundet i Norge". Då jag förut anträffat denna varietet *) och oftast bland hufvudformen, förmodar jag, att den blott är en tillfällig form, som säkerligen uppkommer derigenom, att hos det s. k. ♂ individet ♀ axen felslagit, något, hvarpå skärmet och slidan antyda; hos ♀ individet har hufvudstrået felslagit eller undertryckts af det från rotbladen sig kraftigt utvecklade ursprungligen nedre axskafvet.

C. salina Wg. **) Flere i naturen till sitt habitus rätt väl skilda former:

1) *C. reducta* Drej, *C. salina* v. *pumila* Blytt, Norges Fl. Lödingen, vid en grund vik omkring flodlinien; Fagernäs, ytterst på den något gräsbevuxna stranden; Elvegaardarne, på ett sterilt sandfält, som ibland säkerligen sköljdes af hafsvatten och ibland öfversvämmades af en genomrinande fjällflod.

På första och sista stället bildade den kompakta mattor eller fält; axen i jordbrynet eller öfverslammade eller jämte strået höjande sig högst 3 ctm. öfver marken. Här fans ingen annan form af *C. salina* i närheten. ♀ axen och någon gång ♂ axen rundade, axfjällen trubbad eller något spetsade, fruktgömmen gröna, bladen oftast starkt böjda och utspärrade, gulaktiga, i spetsarne ej sträfva. Vid Fagernäs tycktes den öfvergå i den längre upp på stranden växande 2) *C. subspathacea* (Wormskjold). 3) *C. filipendula* Drej. Bergvik, på hafsstranden bland *C. Goodenowii*, *juncella*, *maritima*, *norvegica* m. fl. samt strå

*) Sommaren 1879 i Silfbergs s:n i Dalarne, Ulfshyttan, på ett par ställen bland hufvudformen.

**) *Carices distigmaticæ* äro benäget granskade af D:r S. Almqvist. Eburu jag på denna växtgrupp nedlagt mycket arbete, hvarken kan eller vill jag nu ingå på en allt för detaljerad redogörelse för den samma.

om strå med en mera styft upprätt form 4) *hematolepis* "ungefär Drejers". Den eger ej den minsta likhet med den form, som hos oss utdelats under namn af *C. hematolepis* Drej. från vestkusten. Öfvergångar mellan 3) och 4) förefunnos. 5) och 6) likna "former samlade af Schleg. och Arn. vid Bodö" etc. se Hartmans fl. ed. 11 p. 465. Bland föregående. Från *C. subspathacea* (Wormskj) skiljas de lätt bland annat på den gröna till blågröna färgen. 7) Bergvik, bland föregående. Hit föras flere former, hvilka närma sig och bilda öfvergångar till *C. juncea*, *cæspitosa*, ja, *rigida*. 8) "En utomordentlig grann form af mig aldrig förr sedd. Måste väl föras till *salina* såsom en form härmande *rigida*. Man kunde också vara frestad att anse den för hybrid mellan dessa". S. Almqv. Fagernäs, på gräsmatta mellan klippor ett stycke från hafsstranden.

C. aquatilis Wg. Om denna säger Fristedt: "Ingen af underarterna anträffades. Den i reg. subalpina växande afviker endast med ren grön färg och smalare, mer glesblommiga honax". Jag anträffade ingenstädes hufvudarten utan blott varieteter af denna.

C. aquatilis β *epigeios* Læst. Vaivanenlaki, inom nedre hälften af fjällreg., på uppslammad sand utefter fjällbäckarne bland former af *C. rigida*: långa utlöpare, axen samlade mot stråets topp, skärmen vid de öfre axen antagande utseende af axfjäll.

C. aquatilis Wg. var. Nagerijoki, i björkreg. utefter floden. Färg rent grön, blad smala, honax glesblommiga, (öfverensstämmar med ofvan anförda anmärkning af Fristedt), axfjäll svartbruna med mycket smalt ungefär till midten af fjället gående grönt midtparti och med ljus hinnaktig trubbad spets.

C. aquatilis Wg. var. eller

C. arcuata C. P. Læstadius i "Bidrag till kännedomen om etc." Utefter floden Tappas i närheten af Sjangeli. Strå och blad slankiga, lutande; ♀ ax 4—3, utdragna

glesblommiga och slankiga, mot spetsen tjockare, de nedersta ända till 8 ctm. långa, ♂ ax 1—2, ungefär af samma form och längd som ♀ axen.

C. rigida Good. Den allmännaste af Carices. En spenslig smalbladig form, hvilken mest närmar sig *C. vulgaris*, är förherrsande inom björkreg., men går äfven upp i vide- och nedre fjällreg.; de bredbladiga, gröfre formerna växa hufvudsakligen inom fjällreg. samt på högt belägna fjällmyrar och fjällslätter. I nedre fjällreg. på Vaivanenlaki förekommo en 5 former till habitus lätt skilda i naturen, som bildade en vacker serie från den ofvannämnda spensliga *C. rigida* till *C. aquatilis* β *epigeios*. Monströsa afvikelser voro ej sällsynta.

C. Goodenowii J. Gay. β *juncella* Fr. Ofoten; allmän och i flere former både inom strand- (se *C. salina*) och björkreg.; Tornejärvi; inom björkreg. var den spenslig, i fjällmyrar gröfre, närmade sig här mer *C. Goodenowii* (ja, *C. rigida*), hvilken ingenstädes anträffades typisk.

C. caespitosa L. Nagerijoki, inom björkreg. Bildade låga tufvor af tämligen stort omfång, stråna ända ned kantiga och mycket sträfva, längre eller af samma längd som bladen. 45—60 ctm. långa, spensliga, jämte bladen från tufvans midt slakt båglik utåtböjda eller nedliggande, slidorna nätlikt upprispade, skärm korta; hela växten lifligt grön etc.

C. helvola Bl. Mellan Nageri- och Rautosjärvi, i björkreg.; sparsam; Vaivanenlaki, björkreg.; ymnig. På förra stället hade den en och annan ♂ blomma, på senare regelbundet ♂ blommor vid ♀ axens bas; men då den till öfriga delar öfvervägande liknar *C. helvola*, vågar jag föra den till denna art. Fruktarna voro ej fullt utvecklade.

C. canescens L. β *subloliacea* Læst. Fagernäs, inom björkreg. bland *C. loliacea*; mycket sparsam. Inom lappmarken söktes den förgäfv.

C. Persoonii Sieb. Mycket allmän inom lappmarken, isynnerhet inom fjällreg. och på högslätter, der den var mycket tätt tufvad och lågväxt. 5—10 ctm. hög.

C. macilenta Fr. Fagernäs, inom björkreg. bland *C. loliacea*. De bäst utvecklade individernas strå omkring 30 ctm. höga, bladen någon gång af samma längd men oftast kortare; axen 4—5, det eller de tvänne ax, som följa under toppaxet, mindre än de andra och närmade intill detta: hela växten lifligt ljusgrön. Se vidare Hartmans och Blytts fl.

Från *C. loliacea* skiljes den mycket lätt genom sina upprätta mer styfva strån, bredare (2 m. m.), upprätta blad, flerblommiga ax samt de mycket fint för lupp nästan omärkligt nerviga fruktgömmena. Den liknar mest den nämnda *C. helvola* från Vaivanenlaki. Denna hade dock bredare blad, som jämte stråna voro båglikt böjda och var af gulaktig eller något mörkgrön färg.

C. tenuiflora Wg. och *tenella* *) Schuhr söktes förgäfv.

C. festiva Dewey. Nagerjärvi på den norra, sandiga stranden; tämligen ymnig; mellan fjället Kolkok och Rautosjärvi, på sandkullar; ymnig. Omkring 40 ctm. hög.

C. incurva Lightf. Allmän på hafsstränderna inom Ofoten under tvänne tillfälliga former: — 1) på fastare sand- och slambotten; har grundt gående rotsystem samt starkt utspärrade blad och krökta strå. — 2) på lös sand; har djupt gående rotsystem, upprätta blad och strå. Dessa former lågväxta. Längre upp på stranden på gräsvallar och bland björk- och videbuskar en högväxt form.

C. incurva β *erecta* Lightf. O. F. Lang. Strå och blad upprätta eller något båglikt böjda, bladen tämligen breda, än

*) I förbigående vill jag omnämna, att jag under växtbyte med Upsala eller Lunds bytesföreningar erhållit en typisk *C. tenella* under namn af *C. loliacea*, tagen i Barkeryd i Småland 1879 af G. V. Montelin.

betydligt längre, än kortare än stråna, de längsta bladen 28 ctm., de längsta stråna 20 ctm.

C. incurva * *Deinbolliana* J. Gay. Mellan Lödingen och Näs på Hindö, på en sandvall eller gammal strandvall inom strandreg.; Bergvik, på ett sterilt, tuffigt, något fuktigt fält — men med fast jordbotten — ett stycke från hafstranden. 8—9 ctm. hög, strå och blad styft upprätta; till det tämligen långa, spetsiga toppaxet voro de 2—3 nedre, smala axen tätt tryckta, så att hela axet fick en smalt oval, spetsig form; axfjällen svartbruna. På båda ställena förekom den i sällskap med en form af *C. dioica*, som hade kort, krumböjdt, styft strå och tjockt, rundadt ax, samt med *C. chordorrhiza*, som här ej sällan saknade krypande rotstock och hade antagit utseende af *C. * Deinbolliana*. Den bästa karakter — som tyvärr ej är nämnd i Hartmans fl. — hvarpå man här urskiljde *C. chordorrhiza* var, att den hade "(saavel Sideskuden som) de axbärande Straaene nedentil omgifne af bladløse, stribede Skeder:" Blytts fl.

C. paradoxa Willd. Niingen, nedanför fjället i ett med björk- och videbuskar bevuxet sankt sphagnum-kärr; ej sällsynt och i vackra exemplar.

C. rupestris All. Allmän kring Tornejärvi både på lågt belägna, öppna, torra ställen, på fjällslätter och i fjällreg. Den varierade från spenslig och låg (se nedan *C. parallela*) till robust och hög.

C. dioica L. * *parallela* Læst. Sydvest om Tornejärvi strå om strå med *C. rupestris*. De hade till den grad antagit habitus af hvarandra, att de först vid ett närmare påseende kunde särskiljas och då bäst på de olika rotsystemen. De växlade i höjd från 4 till 8 ctm.; axen små och smala. I videreg. på Nuljalaki fans en upprätt spenslig form, hos hvilken en och annan frukt hade 3 stift. I björkreg. så väl kring Tornejärvi som i Ofoten funnos flere former, som än närmade sig *C. dioica* än *C. * parallela*.

C. dioica L. * *parallela* Læst. δ *androgyna* Lang. Nuljalaki, i vidareg. Blott några individer hade den för denna form utmärkande karakteren: "Hanaxet ved Grunden med en og anden Hunblomst". Ymnigt bland dessa förekommo följande variationer, hvilka helt säkert böra föras till samma form. Axen kraftigt utvecklade, omkring 2 ctm. långa, — 1) $\frac{2}{3}$ af axets nedersta del af δ blommor, öfre tredjedelen af φ blommor; — 2) axen af om hvarandra blandade δ och φ blommor eller af öfvervägande φ blommor; — 3) några φ blommor på midten eller i toppen af axen; — 4) från samma rotsystem strå med ax af blott δ och strå med ax af till största delen φ blommor; — 5) δ individer; knappast någon individ med ax af uteslutande φ blommor; med få ord alla variationer med afseende på blommornas könsförhållanden i axen. Strå från det utdragna underjordiska systemet mer eller mindre båglikt uppstigande eller raka, grofva och styfva, sträfva eller glatta.

Kobresia scirpina Willd. Apesko- och Vakki-joki, inom björkreg. På förra stället ej sällsynt; till alla delar spenslig, blad nästan hårfina, gerna hoprullande sig; omkring 30 ctm. hög. På senare stället sparsam; gröfre, strå och blad styft upprätta; 15—20 ctm. hög.

Triticum violaceum Horn. Apeskojoki, i björkreg; sparsam.

Festuca rubra L. v. *alpestris* Hn. Vakki-joki, i björkreg.; var till färgen ljusgrön något stötande i halmgult, 10—15 ctm. hög.

F. ovina L. v. *vivipara* L. På samma lokal som föregående.

Poa pratensis L. δ *costata* Schum. Apeskojoki, i skifferbranter i björkreg.

P. cæsia I. E. Sm. β *glauca* (M. Vahl.) Nuljalaki, i nedre vidareg.

P. alpina L. v. *vivipara* L. Förekom bland hufvudarten, hvilken uppträdde allmän och under flere former i björk- och videreg. samt nedre fjällreg.

Aira alpina L. v. *vivipara*. Vakkijoki, i björkreg.

A. flexuosa L. β *montana* (L.) Vaivanenlaki, i de nedre branterna inom björkreg.

Trisetum agrostideum Fr. Återfans, men sparsamt, på den af Fristedt angifna lokalen, Nagerijoki.

Melica nutans L. Vaivanenlaki, i björkreg.; spridd.

Agrostis borealis Hn. v. *minor* Hn. Vaivanenlaki, på branterna i björkreg.

Hierochloa alpina Roem & Sch. På alla fjällen kring Tornejärvi och ofta allmän. På Nuljalakis fjällplatå och i öfre fjällreg. på Vaivanenlaki mycket lågväxt, 8—12 ctm., tufvad med ända till 6 strå tillsamman, stråbladen ofta långa, breda, det öfversta ej sällan hölsterformigt omslutande vippan; de sterila skottens blad oftast längre än stundom dubbelt så långa som stråna. Längre ned i fjällreg. hade den omkring 25 ctm. höga strå samt var ej tätt tufvad. Redan här fick jag den uppfattningen, att *H. alpina* hör till fjällregionens sterilaste delar inom dessa trakter, och att hon der ofta ensam representerar växtligheten. Denna uppfattning bekräftades på den förut i början nämnda ödsliga och sterila fjällslätten mellan Nageri- och Rautosjärvi. Här uppträdde den flerstädes i stor mängd och i yppiga 30—40 ctm. höga exemplar, hvilka stundom hade ända till 30 strån sammantufvade. Närmare Rautosjärvi, der vegetationen blef något rikare, upphörde den, men uppträdde åter på en dylik steril högslätt och på sandkullar i närheten af Sjangeli samt på norskt område, ungefär 1 mil från sistnämnda ställe, på en vidsträckt fjällslätt vid sjön Tjono (?).

Pinus silvestris L. Utom den af Fristedt nämnda lilla tallskogen på ett skyddadt ställe sydost från Kattovuoma förekommer en dylik, bestående af några hundra individer, emellan fjället Nagerolka och floden Nagerijoki.

Alla tallarne här voro gamla och mycket grofva, korta och knubbiga, med talrika och grofva grenar. Några unga och friska individer, som kundé ersätta de många förtorkade, funnos ej. Stubbar och ruttnade rester efter tallar visade, att skogen fordom sträckt sig ända fram till Tornejärvi. Nu var det ungefär $\frac{1}{4}$ mils afstånd mellan skogen och stranden. Att den allt mer och mer drog sig tillbaka (eller snarare gick sin undergång till mötes) och sökte skydd mellan de omgifvande fjällen, derom vittnade den breda rad af förtorkade individer, som förekommo på den åt sjön öppna sidan. Nedanförl Ripanes, på stranden utefter Laimolahti, funnos ett halft tjog högst förkrympta, gamla, ej öfver 3 manslängder höga tallar.

I. W. Zetterstedt anmärker i "Resa genom Sveriges och Norriges Lappmarker", 1821, att han på sistnämnda ställe sett "en och annan tall". Vid Apeskojoki; nära Tornejärvi strand, anträffades tvänne i förruttning stadda rätt stora exemplar af tallen. Några lefvande individer funnos ej i trakten; men omkring 1 mil längre i sydvest i Apeskojoki floddal lär finnas en tallskog.

Polypodium vulgare L. Apesko- och Vakki-joki, inom björkreg.; Sjangelifjället, på skyddade ställen i nedre fjällreg. På alla ställen mycket sparsam. Bladen blott 4—5 ctm. långa.

Aspidium Lonchitis Sw. Kring Tornejärvi, här och der inom björkreg. och på gränsen mot videreg. Rautosjärvi; sparsam.

Polysticum Filix mas Roth. Vaivanenlaki, inom björkreg. Antecknades ej på växtstället utan ur minnet dagen derpå.

P. spinulosum DC. * *dilatatum* DC. Ej sällsynt på föregående växtställe. Stor och vacker.

Woodsia ilvensis R. Br. * *hyperborea* R. Br. Apeskojoki, i skifferbranter inom björkreg.; sparsam. Lågväxt och till alla delar nästan glatt.

W. glabella R. Br. Bland föregående; sparsam. Bland dessa, som voro mycket konstanta och lätta att särskilja, förekommo tvänne former af *Woodsia*, om hvilka jag ej ännu vunnit någon klarhet; den ena synes som en mindre utvecklade dvergform af *W. ilvensis*, den andra tycks närma sig *W. glabella*.

En högst egendomlig form af *Filices*, som fans på samma ställe, är jag tvåhågsen, hvart jag bör föra. Den har något litet habitus af *Asplenium germanicum*. Sori saknas helt och hållet.

Asplenium viride Huds. Vakkijoki, inom björkreg. bland *Cystopteris montana*; ej sällsynt. Störväxt och vacker.

Botrychium Lunaria Sw. Vaivanenlaki, i de nedersta branterna inom björkreg.; 2 individer.

Literaturöfversigt.

Elfving, Fr. Anteckningar om Finska Desmidiéer. (Act. societ. p. faun. et flor. fenn. t. II n:o 2, 18 sid. med 1 tafl.)

Förf. framlägger här nu resultaten af sina undersökningar öfver finska Desmidiéer, då han ej mer ämnar fortsätta med sina algstudier. Då den finska algfloran är så godt som okänd, instämmer ref. i författarens uppmaning till andra att fortsätta hans påbörjade arbete. På samma gång ref. omnämner de nya former förf. uppställer, vill han något redogöra för deras ställning till närstående former. Antalet upptagna arter går till 258.

En *Micrasterias*-form afbildas, hvars ena halfva liknar *M. pinnatifida* och den andra *M. incisa*.

Euastrum aboense Elfv. står mellan *E. ansatum* och *E. sinuosum* och kunde nog betraktas som en form af endera. Förf. omnämner tyvärr ej, hurudan ändloben är, då den ses uppifrån eller snedt uppifrån; ej heller omnämnas eller afritas de (minst 3) knölar, som enligt sido- och tvärsnitts-figurerna måste finnas på framsidan.

Af *Euastrum pingue* Elfv. har ref. tagit ett ex. vid Guldsmedsmoen i Sättersdalen i Norge, såvidt man kan sluta af en figur, som ritades efter ett ex. med innehåll. Förf:s fig. 3 b är något för smal, att döma efter refs fig. och förf:s egna mått i texten. Står i närheten af *E. binale*, men har inga tillspetsade hörn i ändarne.

Staurastrum tristichum Elfv. kommer nära *St. Meriani* Reinsch, men har spetsiga hörn.

Staur. denticulatum (Näg) Archer (?), som afbildas på fig. 5, kan ref. ej skilja från *St. avicula* Bréb.

Xanthidium superbum Elfv. är en vacker form, som är ovanligt mycket utsträckt på längden och har 20—24 par taggar.

Ref. delar förf:s tvekan att föra fig. 7 till *Cosmarium nitidulum* De Not. (?), men tror deremot att den gerna kunde kallas *C. subtumidum* Nordst.

Cosmarium hexagonum Elfv. kunde enligt beskrifningen gerna vara en liten form af *C. rectangulare* Grun. (*C. gotlandicum* Wittr.; non *C. gotl. β minus* Wille). Att döma af figuren skulle den obetydliga skillnaden mellan nämnda arter vara, att de nästan parallela eller något nedåt convergerande sidorna på cellhalfvan hos *C. hexagonum* äro något kortare än hos den andra arten, hvarigenom de öfre afskurna hörnen blifva längre. Dessutom skulle dock stärkelsekärnorna hos den nya arten vara ensamma, då de hos *C. rectangulare*, åtminstone på norska ex., äro 2.

Cosmarium impressulum Elfv. är den form af *C. Meneghini*, som finnes afbildad af Reinsch i *Contrib. alg. et fung. tab. XII fig. 12 a et b* och i *De Barys Conjug. tab. VI f. 34* (der vågigheten dock är svagare).

Cosmarium ellipsoideum Elfv. tyckes skiljas från *C. contractum* Kirchn. (non Wille!) endast derigenom, att den är något större och proportionsvis bredare; den borde väl rätteligen kallas *C. minutum* Delpont. (*Spec. Desm. subalp. p. 105 t. VII, fig. 37—39*), från hvilken den väl endast afviker derigenom, att den är dubbelt så stor. — Tillhörande samma typ, men betydligt smalare, är *C. moniliforme forma elliptica* Nordst. *Desm. Norg. p. 22, (long. 41—46 μ, lat. 27—28 μ; cr. 23 μ)*, samt "*C. moniliferum*" J. P. Jacobsen (*aperc. syst. Desmid. du Danemark i Bot. Tidsskr. 1874 tab. 8 fig. 24*).

Cosmarium subpalangula Elfv. har 4 horisontela rader småkorn på hvar cellhalfva.

Penium adelochondrum erinrar mycket om *Cosmarium parvulum* Bréb. f. major pustulata Lundell (*Desm. succ. p. 50*), Utg.

Warnsdorf, C. *Bryum Kaurinianum* nov. spec. (Hedwigia 1882, n:o 2).

Beskrifningen på denna nya i Norge funna art meddela vi här.

"In niedrigen, unten stark verfilzten Rasen. Ältere fructende Pflanzen schwarz, blüthentragende grün, Stengel einfach oder unter dem Schopfe mit einzelnen Sprossen. Untere Blätter oval oder kurz-ei-lancettlich mit verschwindender Rippe; die Blätter des Schopfes viel grösser, breit-ei-lancettlich, mit lang austretender, an der Spitze gesägter Rippe. Zellen der älteren Blätter sehr dickwandig und schmutzig-schwarzbraun, an der Blattbasis dunkelviolett; die der jüngeren Blätter mit Zarten Wänden und dicht mit Chlorophyllkörnern angefüllt; an der Basis der Blattes roth; sämtliche Blätter am Rande gesäumt; die älteren hier auch umgerollt. Blüthen 2-häufig. Kapsel auf 4—5 cm. langer Seta nickend, im frischen Zustande birnförmig, trocken und entdeckelt mit deutlich vom Sporangium abgesetztem Halse, welcher etwa $\frac{1}{3}$ der Länge des letzteren erreicht; Deckel klein, wenig gewölbt, mit Warze; nach der Entdeckelung mit weiter Mündung und unter derselben nicht eingeschnürt. Inneres Peristom dem aus kurzem Zähnen gebildeten äusseren fest anhaftend, mit durchlöscherten Fortsätzen, aber scheinbar ohne Wimpern. Sporen gross, grün und warzig. ♂ Blüthen noch unbekannt! Standort: Dovre, Vaarstien in dem alten Wege, ca. 900 m. auf Scheifer. Im September 1881 vom Pfarrer Kaurin in Opdal entdeckt und mir freundlichst mitgetheilt".

"Am meisten ähnelt die entdeckelte, trockene Kapsel der v. Br. lacustre Bland.; allein sie ist stets gröster, derber und der Hals länger und deutlicher vom Sporangium abgesetzt; im übrigen steht das Moos wegen des 2-häufigen Blüthenstandes zu Br. fallax Milde in Beziehung, mit dem es aber sonst gar keine habituelle Ähnlichkeit zeigt."

Smärre notiser.

Lärda sällskaps sammanträden.

Vetenskaps societeten i Upsala d. 1 apr. Prof. FRIES demonstrerade åtskilliga anmärkningsvärdare frukter och andra växtdelar, som under senaste året erhållits till Upsala a botaniska museum.

Den 26 apr. Tillkännagafs att sedan förra sammankomsten hade bland societetens ledamöter affidit bland andra CHARLES DARWIN. Till utländsk ledamot invaldes prof. E. R. O. TRAUTVETTER i Petersburg. Prof. FRIES redogjorde för åtskilliga växtbiologiska förhållanden.

Fysiografiska sällskapet d. 12 apr. Till ledamöter af sällskapet invaldes prof. Th. FRIES och prof. P. T. CLEVE.

Vetenskapsakademiens årshögtid den 31 mars. Prof. WITTRÖCK redogjorde för nyare undersökningar (af Brandt, Ray Lankester, Geddes m. fl.) öfver en del lägre växter, i synnerhet sådana som hittills ansetts utgöra det gröna färgämnet hos en del djur, samt för Siemens undersökningar öfver det elektriska ljusets inflytande på växterna vid odling.

Den 12 apr. Prof. WITTRÖCK redogjorde för innehållet af lektor K. J. LÖNNROTHS inlemnade berättelse öfver en med akademiens understöd företagen resa sistlidne sommar till Kalmar län, hvilken berättelse skulle intagas i öfversigten.

Societas pro fauna et flora fennica d. 4 apr. Åt kand. HARALD STRÖMFELT i Sverige tilldelades 300 mrk, som baron E. HISINGEN skänkt sällskapet för undersökning af hafsalgerna i Kimito och angränsande skärgårdar. — Prof. LINDBERG meddelade, att den förut inom Skandinavien endast såsom steril anträffade *Thuidium delicatulum* (L. Hedw.) nu blifvit funnen äfven med frukt vid Hesselholm i Skåne af apotekaren J. PERSSON. — Till publikation inlemnades: *Sandea* et *Myriorrhynchus* nova Hepaticarum genera af S. O. LINDBERG.

Den 4 mars. Till införande i sällskapets acta anmäldes en afhandling under titel: *Monographia præcursoria Peltolepidis, Sauteriæ et Cleveæ* af S. O. LINDBERG. — Hr ERIKSON meddelade, att han genom folkskoleläraren J. P. SOLSTRAND fått kännedom om förekomsten af tvänne fröväxter, hvilka hittills icke blifvit anmälda såsom förekom-

mande i Finland. Af den ena, *Berberis vulgaris*, förekom en mycket stor buske, som ansågs vara minst 50—60 år gammal, på en holme benämnd Söderholmen i Brändö i Ålandska skären. Bären af denna buske, hvilken i trakten var känd under namn af Risbärbusken, hade af innevävarne på orten en längre tid begagnats för medicinska ändamål. Den andra arten, som fått benämningen krydd-pors, växte i samma kapell på en enda utskärsklippa, hvilken ofta besöktes för plockande af denna för sin starka vällukt kända ört och deraf erhållit namnet Porsskär. Enligt föredragarens åsigt kunde den ifrågavarande växten icke vara någon annan än *Artemisia maritima*, hvilken art inom Sverge icke anträffats nordligare än vid kusten af Småland, på Öland och på Gotland.

Göteborgs vetenskaps- och vitterhetssamhälle d. 8 maj.
Ett reseunderstöd af 150 kr. beviljades skolynglingen J. A. GABRIELSSON för botaniska forskningar i Bohuslän under instundande sommar.

Genom resolution den 3 maj har H. Maj:t Konungen af Danmark af därtill anslagna medel utdelat följande understöd: till fortsatt utgifvande af *Flora danica* 1,296 kr.; till Botanisk Tidsskrift 400 kr.; Naturhistorisk Tidsskrift 900 kr.; Naturhistorisk Forenings videnskabelige Meddelelse 400 kr.; åt cand. mag. HJALMAR KLÆRSKOU OCH SAMSØE LUND till utgifvande af en monografisk bearbetning af de arter och varieteter af kål, som passa för odling i Danmark, 500 kr.; åt prof. J. LANGE till fortsatta studier öfver Grönlands flora 500 kr. (Efter Berlingske Tidende d. 4 maj.)

Dr: E. V. EKSTRAND inbjuder (enligt Journal of Bot.) till subscription å fasc. af fanerogamer och mossor, som han skall insamla under sin resa i Lappland i sommar; priset är 3 £ pr fasc. af hvardera slaget. 2

(Insändt.)

Skolynglingen J. A. Gabrielssons uppsats "Till Vestkustens Flora", införd i innevarande års första häfte af Botaniska Notiser, har gifvit mig anledning till följande anmärkningar.

Af de 15 för landskapet nya arter och former, som Herr G. tror sig hafva upptäckt i Halland, äro 2, *Symphytum orientale* och *Schedonorus tectorum* upptagna i den redan 1818 utgifna Flora Hallandica, den förre under namn af *Symphytum patens* Sibth., den senare som *Bromus tectorum* L. Tre af dem, *Diploaxis muralis*, *Poa bulbosa* och *Carex pseudocyperus* hafva redan förut utdelats af Lunds Botaniska Förening, tagna den förste vid Falkenberg, de begge andre vid Halmstad. Att tala om *Sambucus racemosa* och *Lilium Martagon* såsom novitier inom ett florumråde, der de flerstädes och, åtminstone den ene, sedan lång tid tillbaka odlats, är så mycket mindre berättigadt, som de ingenstädes i vårt land påträffas utom nya eller föråldrade parker och trädgårdar. De öfriga 8 af Herr G:s "nya" äro dels 1:o) former, som flerstädes växa tillsammans med hufvudarten, dels 2) Hieraciiformer, dels 3) verkligt goda fynd. Till den första kategorien räknar jag *Epilobium montanum* v. *verticillatum* och *Juncus balticus* v. *inundata*. Då någon af uppgiften om den senare möjligen skulle kunna ledas till tanken, att den i Halland endast förekommer vid Tjärby, vill jag upplysningsvis nämna, att den förekommer i mängd på stranden mellan Mellby och Laholm, vid Trönninge, Halmstad och Falkenberg. Om den andra gruppens fynd vågar jag påpeka, att intet i allmänhet är ovissare än att bestämma Hieracier.

Den 3 gruppen består af 3 arter, *Petasites alba*, *Ononis campestris* och *Polygonum Raji*. Måtte de kunna återfinnas -- detta önskad med afseende på den sistnämnde särskildt! Att den icke finnes eller funnits på "bafsstranden vid Halmstad", som Herr G. uppgifvit är fullkomligt säkert, men förf. menar förmodligen östra åstranden, der det växer en mängd luxurierande former af *Polygonum aviculare* med stora ur kalken framskjutande frukter och mer än vanligt glänsande bladslidor. Vid Hellebæk förekommer P. Raji i sällskap med dylika former och möjlighet finnes ju, att Herr G. påträffat den på östra åstranden, men möjlighet finnes också, att Herr G. i likhet med mig förgäfvos -- om ej så träget och länge -- sökt den. Utan frukt är den mycket svår att skilja från sagda aviculare-former, och frukterna kunde icke vara utbildade vid tiden för Herr G:s besök i Halmstad.

Bland de öfriga uppgifterna eger en och annan ett visst intresse, men många äro af så ringa värde, att författaren, om han egt själfkritik, skulle hafva underlåtit att offentliggöra dem. Så synes mig vara förhållandet med uppgifterna om *Lycium barbarum*, *Chrysanthemum parthenium* och *Saponaria officinalis*. Det är ju en allmänt känd sak, att dessa växter i Halland liksom annorstädes i Sverige sedan lång tid tillbaka odlats af allmogen, och i detta afseende kan icke "kännedomen om landskapets vegetativa förhållanden anses mindre noggrann". Herr G. har nemligen "tyckt sig finna", att "kännedomen af landskapets vegetativa förhållanden ännu i flera afseenden är mindre noggrann" och har velat afhjelpa bristen. I denna afsigt skrifver han och uppgifver sina speciallokaler, men råkar att upptaga äfven sådana växter, som i den literatur, hvilken fans före hans uppträdande, äro antecknade såsom förekommande allmänt eller flerstädes. Dessa äro: *Cirsium arvense*, v. *ferox* (allmän i Halland, Lindeberg), *Galium saxatile* (frequens in saxetis, Fries), *Halosciascoticum* (copiose in litore maris boreali, Fries), *Sison inundatam* och *Stellaria holostea* (Halland flerstädes, Lindeberg), *Juncus balticus* (Fries). Andra växter, till hvilka nya lokaler angifvits, äro på Hallands kust så allmänna, att inga speciallokaler behöfva för dem uppgifvas. Sådana äro *Trifolium fragiferum*, *Triticum acutum* och *Elymus arenarius* v. *geniculata*. Mycket värde gifver jag heller icke åt de nya fyndorterna till *Valerianella olitoria*, *Datura stramonium*, *Reseda lutea*, *Alyssum calycinum*, *Senebiera didyma*, *Medicago falcata*, *Mercurialis annua*, hvilka flytta in till alla hamnar vid vår westkust. *Hieracia* och *Rubi* vill jag lemna med den anmärkningen, att ej Arrhenius beskrifvit någon *R. corylifolio-nemorosus*. Af verkligt värde äro deremot de nya lokalerna till *Inula Helenium* och *Genista anglica*.

Jag skulle icke hafva tagit till orda i denna sak, om jag kunnat i ungdomligt oförstånd söka källan till Herr G:s felaktiga uppgifter, men hans uppträdande (se, den som önskar, Smålands Allehanda år 1881 N:o 102) i allmänhet och hans enskilda förhållande till härvarande Botaniska förening äro stämplade af oförsynthet och humbug i den grad, att jag måste förutsätta deras medverkan vid hvarje hans arbete, och jag vågar därför framställa den önskan till Notisernas utgifvare, att han, för den händelse Herr G. skulle återkomma, ville underkasta hans manuskript grundlig granskning före dess tryckning.

L. M. NEUMAN.